

ครูไทยกับการจัดการเรียนรู้ในยุค Digital Disruption*

THAI TEACHERS AND LEARNING MANAGEMENT IN THE DIGITAL DISRUPTION ERA

ทศนา แสงระวี

Thisana Sangravee

เรชา ชูสุวรรณ

Recha Choosuwat

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Prince of Songkla University, Thailand

Email: thisana_sangravee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การเปลี่ยนผ่านทางนวัตกรรมที่มีความเป็นพลวัตสูง ส่งผลให้บุคคลเข้าถึงแหล่งข้อมูลจำนวนมากผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อการบูรณาการเป็นนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงไป ครูจึงถือเป็นบุคคลที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อม มีสมรรถนะ และมีทักษะที่จำเป็นในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพ ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อเสริมสร้างทักษะความรู้ที่จำเป็นสู่ผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนต้องอาศัยหลักคิดของการพัฒนา 3 หลัก คือ 1) การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง เป็นการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาในงาน และการเรียนรู้วิธีการสื่อสารความรู้สึกเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง 2) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนบทบาทภายในตัวครูผู้สอนให้เป็นผู้ที่ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อันเกิดมาจากสถานการณ์รอบข้างที่เกี่ยวข้อง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ภายในตัวบุคคลที่หลากหลาย และ 3) การเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อการประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการเรียนรู้ การเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้ และประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง จากหลักคิดของการพัฒนา ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเอง ให้เป็นผู้นำทางวิชาการของครู เพื่อการพัฒนาตนเอง ชี้นำ ให้คำปรึกษา และสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องแก่ผู้เรียน และผู้ร่วมวิชาชีพ ดังนี้ 1) การเป็นบุคคลที่ตื่นตัวทางความรู้ 2) การปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองด้านการจัดการ

* Received August 11, 2021; Revised October 30, 2021; Accepted April 7, 2022

สอน 3) การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การใช้ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาตนเองของครูทางวิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียนสูงสุด

คำสำคัญ : ครูไทย, การจัดการเรียนรู้, Digital Disruption

Abstract

Disruptive innovation with high dynamic effecting individuals has access to many resources through modern technology for integration to the most efficient innovation under the process of learning is changing the teachers are therefore a person who is extremely necessary to developed to be ready, competencies and skills in using technology to improve teaching effectiveness to keep pace with the rapid changes, to enhance the necessary knowledge skills to learners. Therefore, teachers must rely on 3 principles of developments 1) Transformative learning is the expansion of consciousness through which an individual can question themselves about their own feelings, beliefs, assumptions, and perspective on their purpose. Individuals who are undergoing such a transformative process are believed to completely rewire and transform their beliefs, assumptions, and experiences into brand new expressive perspectives. 2) Adult learning is learning style that arises from changing the role of the teacher as the search for knowledge on their own, it is a result of circumstances arising and learning from experiences within a variety of individuals. 3) Self-directed learning is a process in which individuals take the initiative, with or without the help of others, in diagnosing their learning needs, formulating learning goals, identifying human and material resources for learning, choosing and implementing appropriate learning strategies, and evaluating learning outcomes. Teachers must focus on changing their roles to develop yourself, guide, give counsel and inspire learning or doing the right thing for students and colleagues as follows: 1) Being a person who is aware of the knowledge 2) Changing their role in teaching management 3) Continuous self-development 4) Using creativity 5) Using ICT in Professional development of teachers and an effective learning management and the most effective for students.

Keywords: Thai teachers, Learning Management, Digital Disruption

บทนำ

Digital Disruption เกิดจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่สี่ ซึ่งเป็นยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารความเร็วสูง เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีการเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์อัจฉริยะ และเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ มีความก้าวหน้าและประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่งผลให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีอยู่ทั่วโลกเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงอนาคต โดยมองเห็นการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งในด้านการดำเนินการภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม รวมทั้งภาคการศึกษา นับว่าเป็นผลจากความเปลี่ยนแปลงทำให้ประเทศไทยมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้วยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ภายใต้แผนแม่บทของการพัฒนาประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) และการปรับโครงสร้างประเทศที่เน้นการพัฒนานวัตกรรม การบริการใหม่ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การดำเนินธุรกิจ และการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จากการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายระดับชาติ ส่งผลให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องหันกลับมาทบทวนและสร้างความตระหนักตั้งแต่ระดับฐานราก ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ว่าการจัดกิจกรรมการสอนของครูผู้สอนจะต้องดำเนินการในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม หรือที่เรียกว่าการเรียนรู้แบบกลับทาง ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีครูผู้สอนเป็นผู้ให้ความรู้ ถูกปรับเปลี่ยนเป็นการจัดการเรียนรู้ด้วยตัวของผู้เรียน ภายใต้สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันหรือความสนใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้คิด ระบุปัญหา วิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการในการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยมีครูผู้สอนเป็นพี่เลี้ยง เพื่อลดการขึ้นนำทางการเรียนรู้ เป็นการค้นพบหรือค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ภายใต้การปรับตัวด้านสถานการณ์ทางสังคมที่เป็นข้อจำกัด

ด้วยบทบาทการเปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียน ย่อมส่งผลต่อผู้ที่ทำหน้าที่พี่เลี้ยงอย่างครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางตรงต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ทลายกำแพง พื้นที่ปลอดภัยภายในของตนเอง สู่การปรับเปลี่ยนตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ มุ่งมั่นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาได้อย่างเหมาะสม (ไกรยส ภัทราวาท, 2559) จากการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูผู้สอน ไม่เพียงแต่มุ่งหวังให้ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจใน

เนื้อหาสาระวิชาที่สอนอย่างถ่องแท้ แต่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือในการแสวงหาความรู้ เพื่อการเติมเต็มความรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะสูงสุด จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า การเลือกใช้สื่อของครูผู้สอนภายใต้กระบวนการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่จะนำความต้องการของครูผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ภาพสะท้อนการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับห้องเรียน แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อการเติมเต็มคุณภาพการศึกษาแก่ผู้เรียน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญที่ส่งผลให้เกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ เอกชัย กี่สุขพันธ์ กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค Digital disruption จะต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการควบคู่กับการเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการประยุกต์ใช้ในการวางแผนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ภายใต้กระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างวัฒนธรรมการทำงาน การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร การเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงจูงใจ และการจัดระบบติดตามและให้คำปรึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ หลอมรวมครูผู้สอน และขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยพิจารณาถึงความเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการเปลี่ยนผ่านของโลกที่ทำให้ระบบการศึกษาของไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงไปทั้งระบบ ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน ต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ที่เกิดขึ้น หากทำการพิจารณาเชิงลึกพบว่า ครูผู้สอน เป็นตัวกลางสำคัญของการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนต้องทำการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้เรียน รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนบทบาทตนเอง เพื่อการเปิดใจ การเปิดโลกทัศน์ใหม่ การยอมรับฟังความเห็นที่แตกต่าง การรู้จักพัฒนาตนเอง การศึกษาหาความรู้ใหม่อย่างสม่ำเสมอ การนำความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวได้ว่าครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ ผ่านการพัฒนาตนเอง ที่สามารถทำลายการสอนรูปแบบเดิม สร้างสรรค์กิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่ตอบสนองความสนใจของผู้เรียนต่อไป

Digital Disruption คืออะไร

การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่แตกต่างไปจากการดำเนินการรูปแบบเดิม เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากยิ่งขึ้น (วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562)

การเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและต่อเนื่อง ที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญในการปรับกระบวนทัศน์ใหม่ เพื่อการเผชิญยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม หรือการเปลี่ยนแปลงที่คาดไม่ถึง (พลฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, ม.ป.ป.)

การเปลี่ยนแปลงแบบหนึ่ง ในวิธีใหม่ ที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้สิ่งเดิม ๆ หายไป ประกอบด้วยความเร็ว ความวิตกกังวล รวมทั้งการที่คนได้รับข่าวสารข้อมูลมากขึ้นอย่างรวดเร็วและสะดวกสบายมากขึ้น (อริยญา เถลิงศรี, 2561)

สามารถสรุปได้ว่า Digital Disruption คือ การเปลี่ยนผ่านทางนวัตกรรมที่มีความเป็นพลวัตสูงและส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงแบบก้าวกระโดด ทำให้องค์กร หน่วยงาน หรือแม้แต่มหาวิทยาลัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลจำนวนมากผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยนำความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และทำลายรูปแบบเดิมที่ไร้ประสิทธิภาพลง

การจัดการเรียนรู้ก่อนยุค Digital Disruption

การจัดการเรียนรู้ก่อนยุค Digital Disruption มีการผสมผสานหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยี นับว่าเป็นความท้าทายของครูผู้สอนที่ต้องแสวงหาความรู้เพื่อการพัฒนาตนเองภายใต้ข้อจำกัดของการเข้าถึงข้อมูลที่สนใจ ซึ่งการพัฒนาตนเองโดยส่วนใหญ่อาจมาจากการสอบถามผู้รู้ที่อยู่ใกล้ชิด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากหัวข้อการจัดประชุม อบรม สัมมนา ไม่สอดคล้องกับความต้องการของการพัฒนาตนเองในช่วงเวลานั้น ประกอบกับงบประมาณที่ใช้ในการพัฒนาตนเองของครูค่อนข้างสูง จึงเป็นที่มาของข้อจำกัดและลดทอนความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูลง ทำให้ครูส่วนหนึ่งขาดความสนใจ ขาดการปรับเปลี่ยนตนเอง ขาดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และใช้กิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบเดิม เนื่องจากไม่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเอง (สุนันท์ สีพาย, 2562) จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อครูผู้สอนเท่านั้น ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของชาติอย่างสัมพันธ์กัน ซึ่งการจัดการเรียนรู้ก่อนยุค Digital Disruption ได้นำเสนอไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของไทยตั้งแต่เริ่มแรกจนกระทั่งปี พ.ศ. 2504 โดยมีหลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของตนเอง ใช้ทักษะในการยั้งชีพ ครูจะเป็นผู้บอกให้ผู้เรียนเข้าใจ และเกิดเป็นทักษะการปฏิบัติ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเน้นการท่องจำตามตำรา การทำแบบฝึกหัด ขาดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผู้เรียนโดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากการมีครูเป็นศูนย์กลาง ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี ทุ่มเท เสียสละ

ตั้งใจในการเตรียมการสอน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทุกโอกาส อีกทั้งต้องให้การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแลและอบรมสั่งสอนศิษย์โดยไม่ย่อท้อ

2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2521 โดยมีหลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อการตอบสนองระบบอุตสาหกรรม ใช้ทักษะแบ่งงานกันทำ ต่างคนต่างทำหน้าที่ที่ตนเองมีความถนัด ครูใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ปลุกฝังให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน และเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูจะต้องรู้ถึงความสนใจ ระดับสติปัญญา และกระบวนการในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามศักยภาพ

3. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการติดต่อสื่อสารทางเทคโนโลยี เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2551 โดยมีหลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ผ่านกระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม และเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนด้วยวิธีการบรรยายลง เน้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น และทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน ทั้งนี้แล้วครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเนื้อหาวิชา สนใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนยุค Digital Disruption สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นครูเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดการเรียนรู้ที่ครูมีการประยุกต์ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย อาจด้วยข้อจำกัดด้านอุปกรณ์ จึงส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ต้องเป็นไปตามช่วงเวลาในขณะนั้น และอาจเกิดผลกระทบทั้งระบบการศึกษา เนื่องจากหากครูขาดการพัฒนาตนเอง และการเข้าถึงความรู้ค่อนข้างยาก ย่อมส่งผลให้ครูมีระบบคลังความรู้ที่อยู่ในชุดข้อมูลเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้เรียนหรือคุณภาพการศึกษาของชาติอย่างสัมพันธ์กัน ดังนั้นการพัฒนาตนเองของครูในทางวิชาชีพมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานกับการใช้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการก้าวทันทางความรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

การจัดการเรียนรู้ในยุค Digital Disruption

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในยุค Disruption โดยเฉพาะวงการการศึกษาของไทย ซึ่งส่งผลกระทบทั่วทั้งระบบ ทั้งในส่วนของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทของครูผู้สอน บทบาทของผู้เรียน และกระบวนการจัดการเรียน

การสอน ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูเป็นปัจจัยสำคัญของการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระอย่างถ่องแท้ อีกทั้งจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้เครื่องมือในการแสวงหา สืบค้นความรู้เพื่อการเติมเต็ม การลงมือปฏิบัติ การสร้างสรรค์ประสบการณ์ การจัดกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน ดังนั้นสื่อการเรียนรู้หรือเทคนิควิธีการในรูปแบบต่าง ๆ ถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำวัตถุประสงค์ของครูผู้สอนสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง

การจัดการเรียนรู้ในยุค Digital Disruption เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดสร้างสรรค์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์นวัตกรรมและการวิจัยด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายใต้การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคำนึงถึงผลผลิตภาพ และการคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอก อันเป็นพื้นฐานสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม จากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนานวัตกรรม แสดงให้เห็นถึง การเรียนที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีในการทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุด ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องสร้างชุมชนแห่งความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการคำตอบในช่วงเวลานั้น เพื่อให้ให้นักเรียนลงมือค้นหาคำตอบผ่านกระบวนการเรียนการสอนโดยยึดปัญหาเป็นฐาน กล่าวคือ การเริ่มต้นจากความสงสัย ความต้องการในการอยากรู้อยากเห็น และการคลายความสงสัยด้วยการค้นหาคำตอบ (สุนันท์ สีพาย และไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2561)

การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าว เปรียบเสมือนภาพสะท้อนให้หน่วยงานทางการศึกษาตระหนักต่อการปรับเปลี่ยนแบบทำลายล้างเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ โดยเฉพาะครูผู้มีความบทบาทในการปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือวิธีการสอนจากการบรรยายในรูปแบบเดิมมาเป็นการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้เรียน ตั้งแต่กระบวนการคิดหาโจทย์ การระบุปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา และการหาวิธีการแก้ไขปัญหา ดังจะเห็นได้จากโปรแกรมการค้นหา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการได้มาซึ่งคำตอบ แต่สิ่งหนึ่งที่มีความจำเป็นและขาดเสียไม่ได้ คือ การพัฒนากระบวนการคิดเพื่อตอบโจทย์การเรียนรู้ หรือการเรียนรู้เพื่อการค้นพบตัวตน ดังนั้นการพัฒนากลไกการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงสร้างสรรค์ นับได้ว่าเป็นกระบวนการคิดที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดภายในตัวครูผู้สอน เพื่อการถ่ายทอดสู่ผู้เรียนต่อไป

หลักคิดการพัฒนาครูยุค Digital Disruption

ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้มีความสัมพันธ์ทางตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนในปัจจุบันต้องให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงตนเองจากภายใน เกิดเป็นความต้องการในการพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าครูผู้สอน

ไม่ได้มีบทบาทเพียงบทบาทเดียว แต่ต้องเป็นผู้เรียนควบคู่ไปด้วย จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ การตัดสินใจในการเรียนรู้ อีกทั้งต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนการเรียนรู้ของตนเองให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ภายใต้การบูรณาการเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน เทคโนโลยีการสื่อสารและโทรคมนาคมในการพัฒนาเป็นระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตร่วมกับแนวคิดการนำเทคโนโลยีมัลติมีเดียมาประยุกต์ใช้ในระบบการศึกษา ซึ่งภาพการพัฒนาในอนาคตที่จะเกิดขึ้น จำเป็นต้องมีการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเพื่อนำไปสู่การออกแบบแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative learning theory) ที่ได้รับการพัฒนาโดย Mezirow ในปี 1978 ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ถูกนำเสนอให้เกิดการเรียนรู้ในผู้ใหญ่ (Adult learning) เพื่อการเปลี่ยนแปลงกรอบการอ้างอิง (Frame of reference) ได้แก่ มุมมอง แบบแผนทางความคิด และชุดความเชื่อ เพื่อให้เกิดเป็นกรอบอ้างอิงใหม่ที่มีความหมายครอบคลุม จำแนกความแตกต่าง สะท้อน นำเสนอ เหมาะสม และถูกต้อง (Mezirow, J., 1991) สอดคล้องกับแนวคิดของ Taylor, Marienau, Fiddler ที่กล่าวว่าการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเป็นการเปลี่ยนกระบวนการคิดที่มีการรวมตัว แบ่งแยก สู่การเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ที่มีลักษณะใหญ่กว่าเดิม โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงลึก คือ การเปลี่ยนแปลงในระดับตัวตนของมนุษย์ที่มากกว่าการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ (Taylor, K., Marienau, C., & Fiddler, M., 2000) ในทางทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงได้นำเสนอการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนรู้ 2 ประเด็น คือ 1) การเรียนรู้แบบมีเงื่อนไข (Instrumental learning) เป็นการเรียนรู้ผ่านการแก้ไขปัญหาในงาน (Task-orientation problem solving) และการกำหนดความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Determination of cause and effect relationships) 2) การเรียนรู้เพื่อการสื่อสาร (Communicative learning) เป็นการเรียนรู้วิธีการสื่อสารความรู้สึก ความต้องการ และความปรารถนาของตนเองไปยังผู้อื่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถ่องแท้สามารถแยกแยะ ระบุ อธิบายลักษณะของปัญหา (Mezirow, J., 1991)

สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult learning theory) ที่มีการศึกษาโดย Malcolm Knowles ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านการศึกษาและได้เขียนบทความลงวารสาร Adult Leadership ฉบับเดือนเมษายน ในปี ค.ศ.1968 และได้มีการให้ความหมายของคำว่า Andragogy ว่า The Art Science of Teaching Adults หรือศาสตร์และศิลป์ในการสอนผู้ใหญ่ ซึ่งขยายความได้ว่า ครูจะไม่ได้เป็นผู้สอนหรือผู้แสดงเพียงฝ่ายเดียว แต่จะถูกเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียน หรือเป็นผู้ร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ ทักษะ และพฤติกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการตกผลึกทางความรู้ ในทางทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ได้นำเสนอประเด็นสำคัญดังนี้ คือ 1) ความต้องการและความสนใจ (Needs and Interests) เป็นแรงจูงใจภายในที่ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้

หากความต้องการและความสนใจตรงกับการเรียนรู้ ดังนั้นการเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่เหมาะสมย่อมส่งผลต่อการสร้างความสนใจและนำไปสู่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ 2) สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ (Life situation) เป็นการเรียนรู้ที่ถือเอาตัวผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเป็นสำคัญ ไม่ใช่การยึดตัวเนื้อหาเป็นหลัก 3) การวิเคราะห์ประสบการณ์ (Analysis of Experience) เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณค่ามากที่สุด ดังนั้นการวิเคราะห์ประสบการณ์อย่างละเอียด นำมาซึ่งแนวทางของการนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การเป็นผู้นำตนเอง (Self-Directing) เป็นความต้องการส่วนลึกทางความรู้สึกถึงความสามารถในการนำตนเองด้านกระบวนการสืบหาหรือสืบค้นความรู้ มากกว่าการเรียนรู้ผ่านกระบวนการอธิบาย บรรยาย หรือบอกเล่า และ 5) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual difference) เป็นการพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากบุคคลเมื่อมีอายุมากขึ้น การเตรียมความพร้อมหรือการจัดบรรยากาศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ ด้วยความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ย่อมมีความแตกต่างตามลักษณะบุคคล (Knowles, M. S. , 1975)

2. แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Directed Learning) เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจจากภายใน สนใจในการเรียนรู้ และมีความรับผิดชอบภายใต้การวินิจฉัยความต้องการของตนเองในการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำมาสู่วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยการนำตนเองเกิดการเรียนรู้ได้มากกว่า ดีกว่า เนื่องจากมีความตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย และมีแรงจูงใจสูงกว่า อีกทั้งสามารถนำประโยชน์จากการเรียนรู้ไปใช้ได้ดีกว่าและยาวนานกว่า (Knowles, M. S. , 1975) อย่างไรก็ตามการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจำเป็นต้องอาศัยหลักทฤษฎีการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสามารถของตนเอง ความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักแก้ไขปัญหาเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง การเผชิญปัญหา ดังนั้นครูผู้สอนไม่ควรครอบงำความคิดของผู้เรียน แต่ควรส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบจากภายใน ซึ่งได้อธิบายความแตกต่างระหว่างข้อตกลงเบื้องต้นของการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Pedagogy) และการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเอง (Andragogy) ไว้ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้นระหว่างครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ (Pedagogy) กับผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเอง (Andragogy)

ลักษณะ	การเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้ชี้แนะ (Pedagogy)	การเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเอง (Andragogy)
มนทัศน์	พึ่งพาครูผู้สอน	พึ่งพาตนเอง
ประสบการณ์	แสวงหาประสบการณ์มากกว่าใช้ประสบการณ์	ประสบการณ์เป็นแหล่งความรู้

ลักษณะ	การเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้ชี้แนะ (Pedagogy)	การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ชี้แนะตนเอง (Andragogy)
ความพร้อมในการเรียนรู้	เพิ่มตามระดับการเจริญเติบโต	ต้องการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา
แนวทางการเรียนรู้	เนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง	ปัญหาหรือภารกิจเป็นศูนย์กลาง
แรงจูงใจ	แรงจูงใจจากภายนอก	แรงจูงใจจากภายใน

ที่มา : (Knowles, M. S. , 1975)

จากหลักคิดดังกล่าว เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เพื่อให้เกิดเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองของครูด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย อาทิ การพัฒนาทักษะด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างฐานความรู้จากการลงมือปฏิบัติ การสืบเสาะค้นหา การนิเทศ การสอนงานโดยพี่เลี้ยง การอบรม การอบรมทางไกล การสัมมนา การศึกษาต่อ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ และการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ; (กิตติวดี บุญซื่อ , 2546) ; (สุมน อมรวิวัฒน์, 2546); (วสันต์ ปานทอง และคณะ, 2556) ; (Sparks, D., & Loucks-Horsley, S., 1989); (Ubben, G.C., Hughes, L.W., & Norris, C.J., 2001) และ (Reimers, E.V. , 2003) ได้ทำการศึกษาวิธีการพัฒนาครูทางวิชาชีพ สามารถสรุปเป็นรูปแบบในการเรียนรู้ 3 วิธี ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในตนเอง ซึ่งเป็นแรงขับภายในให้บุคคลเกิดความต้องการในการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยปัจจัยสนับสนุนภายนอก ได้แก่ ความสนใจ ความถนัด โอกาส และเวลา

2. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เกิดขณะปฏิบัติงาน อาจอยู่ในรูปของการให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติในลักษณะตัวต่อตัวหรือกลุ่มในช่วงเวลาทำงาน โดยมุ่งหวังให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงประเด็น และสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง

3. การเรียนรู้นอกจากการปฏิบัติงาน เป็นวิธีการเรียนรู้ที่โดยส่วนใหญ่อยู่ในรูปการพัฒนาตนเองแบบไม่เป็นทางการ ได้แก่ การฝึกอบรมตามหลักสูตร การอบรมโดยหน่วยงานภายนอก การพัฒนาผ่านสื่อทางไกล การศึกษาความสำเร็จของเพื่อนร่วมวิชาชีพ และการศึกษาต่อ

จากรูปแบบในการเรียนรู้ 3 วิธีที่กล่าวมาข้างต้น ครูผู้สอนอาจใช้รูปแบบการเรียนรู้เดี่ยวหรือผสมผสาน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อศิษย์ และการพัฒนางานภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ที่เกิด

จากการขับเคลื่อนของครูผู้สอนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในวงกว้างและทั่วทั้งระบบของสถานศึกษา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ในโลกยุคปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง ผสมผสานการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนเครือข่ายเพื่อเป็นรูปแบบการเรียนการสอน หรือการศึกษาค้นคว้าความรู้ผ่านการเชื่อมโยงเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่มีรูปแบบการจัดการและการนำเสนอที่หลากหลาย ยืดหยุ่น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่ต้องการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง หรือเป็นทางเลือกในการแสวงหาความรู้ของผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ต่อไป

แนวทางปฏิบัติของครูไทยในยุค Digital Disruption

แนวทางปฏิบัติของครูไทยในยุค Digital Disruption เปรียบเสมือนวิธีการในการปรับเปลี่ยนบทบาทภายในตัวครูผู้สอนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (สุนันท์ สีพาย และไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561) ; (วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562) โดยมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

1. มีความตื่นตัวทางความรู้ เนื่องจากปัจจุบันด้วยความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและความก้าวหน้าของนวัตกรรม ส่งผลให้องค์ความรู้บางส่วนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในศาสตร์หลายแขนงด้วยความถ่องแท้ อีกทั้งต้องเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ในสิ่งใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่รักในการเรียนรู้ รักในการพัฒนาตนเอง และรักในการพัฒนาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. มีการปรับเปลี่ยนบทบาทตนเอง เนื่องจากครูผู้สอนมีบทบาทต่อผู้เรียนผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตนเอง รูปแบบกระบวนการจัดการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะได้เห็นว่าครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองจากผู้ถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการบรรยาย การมอบหมายงาน มาเป็นจัดการเรียนการสอนผ่านโลกออนไลน์ และให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปบูรณาการหรือประยุกต์เป็นโครงงานหรือนวัตกรรมที่ผู้เรียนมีความสนใจ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการสอนในรูปแบบใหม่สามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการ และส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

3. มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจุบันความรู้มีอยู่ทั่วทุกมุมของโลกผ่านการสืบค้นด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้ครูผู้สอนสามารถที่จะเข้าถึงความรู้ที่ถูกต้องได้โดยง่าย ตรงตามความต้องการ ประหยัดค่าใช้จ่าย เพียงแต่ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ล้าสมัยในการป้องกันตนเองไม่ให้เกิดการพัฒนา ปรับเปลี่ยนตนเองจากการถูก Disrupt เป็นผู้

Disrupt ด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน เป็นผู้ที่มีความต้องการในการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองเพื่อศิษย์อย่างต่อเนื่อง

4. มีการใช้ความคิดสร้างสรรค์สร้างกิจกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปของครูผู้สอนจากผู้บรรยายมาเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดในการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย อีกทั้งมีการประยุกต์ใช้สื่อออนไลน์ การเรียนการสอนบนเว็บ กระดานอัจฉริยะ และข้อมูลผ่านเครือข่าย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ตรงตามความต้องการ คงทน หลากหลายวิธีการ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์เป็นโครงการต่อไป

5. มีการใช้ความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยี เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการเข้าถึงความรู้แบบตลอดเวลา ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงความรู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจุบันมีการนำสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสนใจในการเรียนรู้อย่างแพร่หลาย ดังนั้นจำเป็นต้องเป็นผู้สร้างทางเลือกแห่งการเรียนรู้ที่มีความหมาย เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

จากแนวทางปฏิบัติของครูไทยในยุค Digital Disruption ที่กล่าวมาข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึง การปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองของครูให้เป็นบุคคลที่มีความตื่นตัวทางความรู้ ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ และการพัฒนาตนเองเพื่อศิษย์ ผ่านการพัฒนาทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการออกแบบและสร้างกิจกรรมการสอนที่หลากหลายภายใต้รูปแบบการจัดการสอนแนวใหม่ และการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีความเฉพาะเจาะจงหลากหลาย และสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน

สรุป

ยุค Digital Disruption เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ บทบาทของผู้เรียน บทบาทของครูผู้สอน และการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษามีความเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นครูผู้สอนผู้ซึ่งมีบทบาทสำคัญใน การจัดการเรียนรู้ ต้องตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองด้านการเรียนรู้ และการฝึกฝนทักษะ ผ่านการกำหนด

เป้าหมาย การวางแผนการเรียนรู้ การแสวงหาวิธีการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อการพัฒนาตนเองให้เป็นครูผู้นำทางวิชาการที่มีความตื่นตัวและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางความรู้ การฝึกฝนทักษะการคิดและทักษะด้านเทคโนโลยีในการสร้างทางเลือกแห่งการเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องตามความต้องการของตนเองและผู้เรียน อันส่งผลต่อการพัฒนาทางวิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) และที่แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสยามสปอร์ต ซินดิเคท จำกัด.
- กิตติวดี บุญชื่อ. (2546). รายงานการสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคู่มือทั้งโรงเรียน : โรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ไกรยส ภัทราวาท. (2559). ติดอาวุธครู สร้างห้องเรียน 4.0. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพธุรกิจ.
- พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์. (ม.ป.ป.). กระบวนทัศน์ใหม่ของการบริหารการศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 16 มกราคม 2564 จาก <https://www.sammajivasil.net/news11.htm>
- วสันต์ ปานทอง และคณะ. (2556). “รูปแบบการพัฒนาคู่มือเพื่อศิษย์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(ฉบับพิเศษ), 193-205.
- วิชัย วงศ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). Disruptive Teacher: ครูผู้ทำลายล้างการสอนแบบเดิมๆ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุนันท์ สีพาย. (2562). บทบาทของครูไทยในการศึกษา 4.0. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร, 25(2), 3-14.
- สุนันท์ สีพาย และไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน. (2561). เปลี่ยนผ่านการศึกษาไทยสู่การศึกษา 4.0. วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร, 24(2), 13-27.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). ปรัชญาและแนวคิดของการพัฒนาคู่มือและเครือข่าย. สานปฏิรูป, 6(65), 79-80.

- อริญญา เถลิงศรี. (2561). Disruption: ทำลายล้างหรือสร้างโอกาส. เรียกใช้เมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก <https://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. New York: Cambridge Book.
- Mezirow, J. (1991). *Transformative Dimensions of Adult Learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Reimers, E.V. (2003). *Teacher Professional Development: An International Review of the Literature*. Paris: International Institute for Educational Planning.
- Sparks, D., & Loucks-Horsley, S. (1989). Five models of staff development for teachers. *Journal of Staff Development*, 10(4), 40–57.
- Taylor, K., Marienau, C., & Fiddler, M. (2000). *Developing adult learners: Strategies for teachers and trainers*. San Francisco: Jossey-Bass Inc., Publishers. 59–66.
- Ubben, G.C., Hughes, L.W., & Norris, C.J. (2001). *The principal: creative leadership for effective School*. Boston: Allyn & Bacon.